

Mezinárodní filmový festival pro děti a mladé publikum

JUNIORFEST

POKLAD

Litva | 2022 | 78 minut | 8+ | překlad do sálu | režie: Agne Marcinkeviciute

Trailer filmu naleznete na YouTube [zde](#)

Autor materiálů: MgA. Jiří Forejt, Ph.D.

Litevský film „Poklad“ představuje směsicí žánrových postupů, ve které se prolínají prvky hororu a dobrodružného filmu. Na pozadí těchto žánrů se tematizují různé formy „rodičovství“ a obecně vztahu rodičů ke svým dětem. Hlavní hrdinku Austeju oba rodiče poněkud přehlíží, snaží se věnovat svým kariérám, a dívka tím jako jedináček skrytě trpí. Martynasova matka zemřela, vychovává ho proto babička. Se svou rodinnou situací se kamarádce Austeji svěří až v závěru filmu. Rodiče „lesních dětí“ jsou pak zástupci „patologického rodičovství“, protože z různých náznaků v průběhu filmu vyrozumíme, že své děti přísně trestají, výjimečně bijí, a obecně péči o své děti zanedbávají. Poselstvím filmu je pak konstatování, že „poklad, a nebo výhra v loterii“ nemusí člověku samy o sobě přinést štěstí, a že nejdůležitější je, abychom se chovali hezky ke svým bližním.

/// Před projekcí ///

Film se odehrává v Litvě, takže budete mít výbornou příležitost k tomu, aby se děti o této zemi dozvěděli více informací. Litva je největším ze tří pobaltských států. Žije zde kolem tří milionů obyvatel. Litevština patří mezi pobaltské jazyky, a tak je pro nás velmi zvláštní na poslech. Nepodobá se totiž jazykům slovanským ani germánským. Vyzvěte děti k tomu, aby si dohledali informace o Litvě ještě před návštěvou kina. Může jim pomoci například [Wikipedie](#). Před projekcí může pedagog určitý počet studentů vyzvat k tomu, aby řekli před třídou nějakou zajímavost vztahující se k Litvě.

Na tuto aktivitu může navázat „kvíz“ se slepou mapou, aby si studenti uvědomili, ve které části Evropy se Litva nachází.

Po projekci

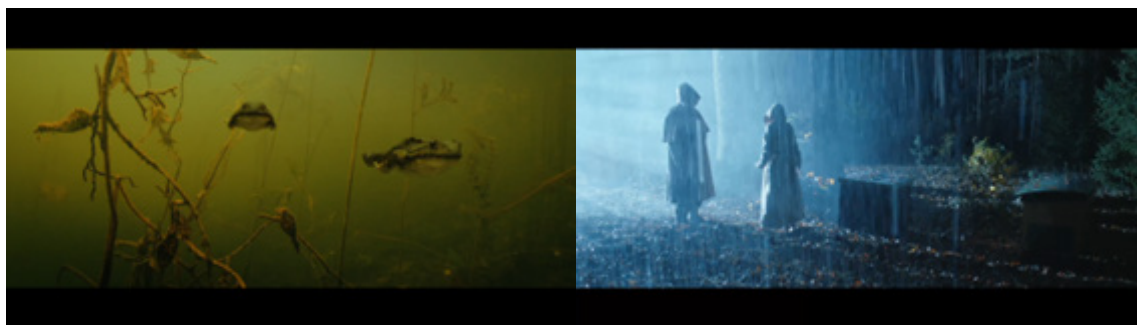
Báli jste se?

Film zajímavým způsobem prolíná žánrové postupy dobrodružných filmů a hororů. Cílem této aktivity je pokusit se oba žánry od sebe odlišit. Pedagog může postupovat různými způsoby. Je možné využívat předem připravené bubliny v pracovním listě. Vedle toho je možné využívat školní tabuli, pokud je práce s filmem realizována ve třídě. Tabuli je možné rozdělit na část „horor“ a „dobrodružný film“. Studenti pak mohou na každou z nich psát slova související se zhlédnutým filmem.

Vodítkem může také být analýza záběrů z filmu v souvislosti s rozlišováním obou žánrů. Nechte studenty popsat, proč si myslí, že je daný záběr hororový. Proč na ně tak působí? První dva záběry jsou zástupci „hororového žánru“. Žáby proplouvající po dnu rybníka (00:24:40) působí opět poněkud strašidelně kombinací zvolených hlasů, obsahu jejich promluvy, ale také vlivem prostředí, kterým proplouvají. Záběr navazuje na scénu, ve které Martynas omdlí a má halucinační vidění.

Scéna, během které se tajemné postavy promění v žáby (00:17:29) působí na diváka strašidelně díky kombinaci několika výrazových prostředků. Je natáčena v noci, postavám není vidět do tváře, dramatickou atmosféru umocňuje hudba a zvuk bouřky a deště. Celý dojem podtrhne také blesk, který do postav přímo udeří.

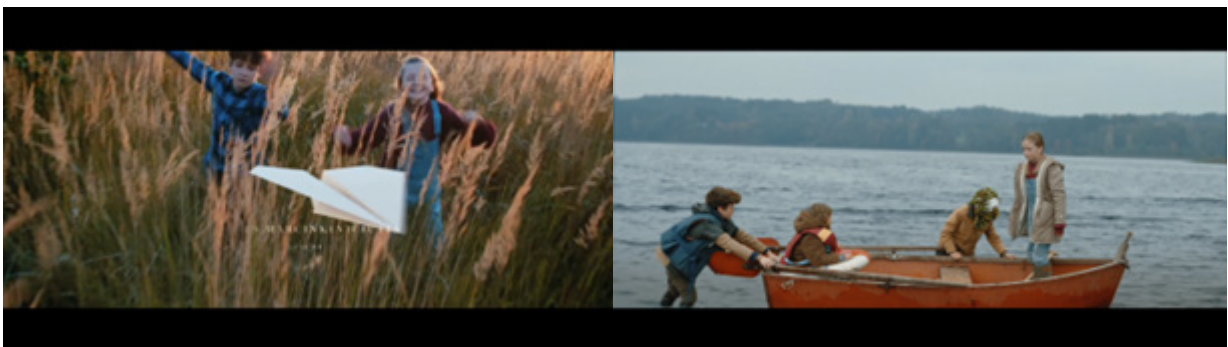
Další dva záběry jsou vybrány jako zástupci dobrodružného filmu. V prvním záběru (00:51:35) se děti snaží dopátrat ukradené lodi. Plíží se pod okny. Dvojici dospělých postav sice vnímáme jako záporné hrdiny. Nevykazují ale žádné nadpřirozené rysy, takže mají blíže k postavám z dobrodružných filmů. V dalším záběru se děti vydávají na výpravu (00:53:11). Záběr je natáčený jako celek zvýrazňující okolní krajinu a tím i dobrodružný rozměr cesty, na kterou se vydávají.

Filmový trik

V dalším cvičení předkládáme dětem čtyři záběry s využitím digitální triků. Podstata spočívá v tom, že ve dvou z nich není využití trikových postupů přiznáno. Vysvětlení a ilustrace těchto principů může dětem prohloubit vnímání technické stránky tvorby filmu, a jak ta se projevuje na našem diváckém vnímání.

Filmové triky mohou být „neviditelné“ a „viditelné“. Do první kategorie patří takové záběry, které by filmaři natočili jen velmi těžko, bez zásahů v digitální postprodukci. Tyto záběry ale nevypadají nadpřirozeně. Jedná se kupříkladu o scénu na začátku filmu (00:01:55), ve které děti poběží po louce za poletující vlaštovkou, která je přitom vytvořena digitálně. Scéna, v které uvízne loďka na mělčině (01:01:06), je pravděpodobně natáčená ve studiu. Jezero za dětmi je „nakličované“ opět v digitální postprodukci.

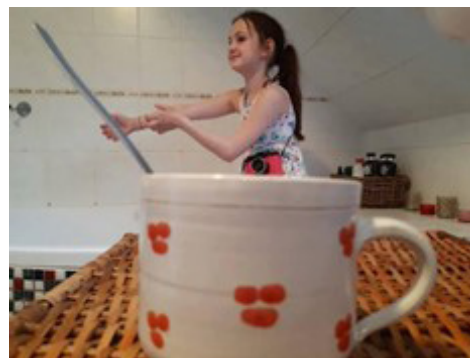
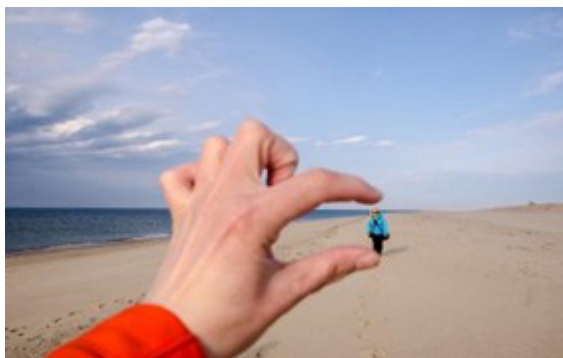

Druhou kategorií filmových triků využívají filmaři tehdy, když do filmu chtějí včlenit nějaké nadpřirozené jevy – kupříkladu proměnu člověka v žábu (00:17:40), a nebo nadpřirozený zásah bleskem (00:57:00).

Zkus si vlastní trik

Na profesionální filmové triky jsou zapotřebí velmi drahé počítače a specializované programy. Jednoduchý filmový trik si mohou studenti zkusit vytvořit pouze za použití svého mobilního telefonu. Stačí znát tajemství perspektivy. Funguje jednoduché pravidlo. Co je blíže ke kameře, jeví se nám jako větší, co je od ní dále, vypadá jako menší. To se dá využít pro spoustu vizuálních vtipů. Tuto aktivitu je možné realizovat ve třídě, v prostoru kina, ale také venku na procházce. Studenti mohou pracovat ve dvojicích, protože mobilním telefonem disponuje většina z nich. Vedle toho je možné toto cvičení zadat jako kreativní domácí úkol.

A co rodiče?

Oba rodičovské páry zastupují různé formy problematického rodičovství. Pracovní listy umožní dětem formulovat dojem, jaký rodiče na děti vrhají. Následně může pedagog na klíčová slova reagovat další diskuzí, ve které by mohla být akcentována změna v chování rodičů, a nebo blíže ohledávány náznaky patologického jednání u rodičů „lesních dětí“. Ty působí zanedbaně, jsou špinavé v obličeji, mají hlad, jsou za trest zavírány do kůlny, znaky týrání vykazuje i pes. Všimají si děti těchto náznaků ve filmovém vyprávění?

Mezioborové inspirace pro pedagogy

Práci s filmem je možné realizovat v rámci různých vzdělávacích oblastí či témat, například:

- **Zeměpis** – film považujeme za zajímavou vstupní sondu do kulturních specifik pobaltských
- **Občanská výchova** – film je možné využívat jako didaktickou pomůcku při řešení témat jakými jsou ztráta blízké osoby, a nebo domácí násilí
- **Výtvarná výchova** – realizace kreativního cvičení – perspektivní trik